

IMHO in my humble opinion

Låt oss imitera ett framgångskoncept

Ända fram till 1970-talet var amerikanska domstolar mycket patentfientliga. Flertalet patentintränsprocesser misslyckades och patenten tolkades restriktivt eller ogiltigförklarades. "Det enda patent som är giltigt är ett som inte denna domstol har haft hand om", är ett exempel på hur en amerikansk domare kunde uttrycka sig år 1949.

Idag är USA det land i världen som erbjuder det bästa skyddet för tekniska idéer, inte minst för datorrelaterade uppfinningar. Merparten av utvecklingen inom programvaru- och datorområdet sker i USA. Det är också där vi finner några av världens mest framgångsrika företag. När det europeiska patentsystemet nu ska reformeras, finns det således anledning att dra lärdom av de erfarenheter som gjorts i USA.

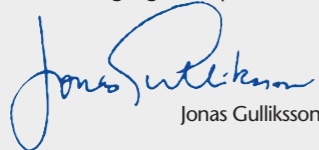
Några avgörande händelser:

- År 1972 tog en amerikansk domstol för första gången ställning till ett programvarupatent i modern mening. Domstolen medgav dock inte skydd för uppfinningen, med motiveringen att det inte gick att få patentskydd för " nakna idéer" och att den matematiska formeln inte hade någon betydelsefull praktisk tillämpning. Det intressanta är att uppfinningen gällde konvertering av decimalciffror till rena binära tal, det vill säga en av grunderna för all modern datorteknik. Då detta rättsfall missuppfattades som ett förbud mot patentering av datorprogram, ledde det till att ytterst få ansökningar lämnades in.

- I mitten av 1970-talet började USA:s datorindustri förlora marknadsandelar och man ansåg det vara nödvändigt att stärka det immateriella skyddet. En domare påpekade att Thomas Jefferson redan år 1793 hade konstaterat att "vilken som helst ny och nyttig konst, maskin, tillverkning, eller ny eller nyttig förbättring" ska erhålla skydd. Attitydskiftet fick ordentligt genomslag och den liberalare inställningen till patentskydd stärkte konkurrenskraften.

För att dagens Europa ska kunna hävda sig på den globala marknaden, måste patentsystemet reformeras på ett sätt som gynnar den tekniska och ekonomiska utvecklingen. Debatten präglas emellertid av okunnighet och en ibland nästan fanatisk antipati mot de etablerade programvaruföretagen.

I Sverige får man upphovsrättsligt skydd under 70 år efter upphovsmannens död helt utan kostnad. Om en uppfinning erhåller patentskydd, gäller detta endast i 20 år, förutsatt att avgifterna betalas i tid. Även om det kan vara svårt att förstå filosofin bakom ett system som erbjuder tidsbegränsade ensamrättigheter, hoppas jag att våra parlamentariker åtminstone är beredda att imitera ett framgångskoncept.

Jonas Gulliksson

Exklusivt ges ut fyra gånger per år av Ström & Gulliksson och Advokatbyrån Gulliksson

Ansvarig utgivare: Jonas Gulliksson, advokat, styrelseordförande

Produktion: Olle Benner AB
Tryck: Tryckfolket AB
Bild och original: Jan Emzén
Konstverk i huvudet: Bjørn Bjørnholt

Kontakt: Ström & Gulliksson, Marknadsavdelningen, Box 4188, 203 13 Malmö
Tel: 040-757 45 Fax: 040-664 44 69
E-mail: mail@sg.se

Citera oss gärna, men ange källan.

Ström & Gulliksson

intellectual property consulting
www.sg.se

GULLIKSSON
ADVOCATES
www.jg.se

Ström & Gulliksson erbjuder ett komplett utbud av konsulttjänster i syfte att utveckla, skydda, kommersialisera och försvara goda idéer. Vi hanterar hela kedjan av uppdrag inom området intellectual property och kan genom nära samarbete med Advokatbyrån Gulliksson även erbjuda fullständig affärsjuridisk service.

Vi finns i Malmö, Göteborg, Helsingborg, Lund, Ronneby och Stockholm.

Vi ingår i företagsgruppen Arator, som förutom i Sverige finns representerad i Danmark, Norge, Tyskland och USA.

© 2005 Ström & Gulliksson AB

exklusivt

ETT NYHETSBRÄV FRÅN STRÖM & GULLIKSSON OCH ADVOKATBYRÅN GULLIKSSON

NR 2/05

© iStockphoto.com

Vem vinner patentstriden?

Just nu pågår en känsloladdad strid inom EU – ska datorrelaterade uppfinningar kunna patenteras? Det lobbats intensivt från olika håll och frågan är inte lättbegriplig. Det är viktigt att sätta sig in i frågan eftersom den kan vara avgörande för om Sverige ska fortsätta att ligga i innovationstoppen.

I varsin ringhörna finns ja-sidan och nej-sidan. Deras anhängare argumenterar häftigt för sin uppfattning. Vid sidan står en del villrådigas företag och allmänheten som har svårt att bilda sig en uppfattning.

En ödesfråga enligt ja-sidan

Ja-sidan är främst hitech-industrin och huvuddelen av medlemsländernas regeringar. De vill ha fortsatt patentskydd på datorrelaterade uppfinningar som förekommer i exempelvis ABS-bromsar, datorstyrda antisladdsystem i bilar, intelligenta löparskor, tänkande tvättmaskiner, smarta symaskiner, kylskåp som

avfrostar sig själva, datorstyrda medicinska instrument och inte minst digitala televäxlar och mobiltelefonsystem. Alltså uppfinningar som involverar användning av en dator, datornätverk eller andra programmerbara apparater, varvid uppfinningarna har ett eller flera särdrag som realiseras helt eller delvis med datorprogram. De är överlägsna äldre tekniska lösningar, som i många fall bygger på ren mekanik.

Ja-sidan ser det som en ödesfråga för den europeiska industrin. Kan man inte få patentskydd i

Världens första intelligenta löparsko har nyligen patentsökts av Adidas. Den datoriserade skon innehåller en sensor, en mikroprocessor och ett motordrivet kabelsystem som anpassar dämpningen i sulan efter underlaget.

Europa, flyttar forskning och utveckling till andra världsdelar, där man kan patentskydda sina uppfinningar. Detta är, hävdar de, ett dödligt hot mot Lissabonstrategin, det vill säga planen att till 2010 göra EU ledande i världen när det gäller kunskapsutveckling, konkurrenskraft och sysselsättning.

Nej-sidan ser ett annat hot

Nej-sidan är främst ”open source”-rörelsen och dess allierade parlamentariker inom Europaparlamentet. De vill begränsa möjligheterna att patentera datorrelaterade uppfinningar. De hävdar att det europeiska patentverket alltför lättvindigt godkänner den här typen av patent och att detta kommer att strypa kreativiteten samt få en negativ effekt på sysselsättning och tillväxt.

Nej-sidan tror att globala storföretag med omfattande patentportföljer kommer att köra över små innovativa europeiska företag.

Detta har hänt hittills

År 2002 lade EU-kommissionen fram ett förslag till direktiv för patentering av datorrelaterade uppfinningar. Syftet var att harmonisera patentlagstiftningen i medlemsländerna, eftersom rättspraxis varierade. Man ville åstadkomma en enhetlighet.

I den europeiska patentkonventionen, EPC, står det visserligen att algoritmer, vetenskapliga upptäckter och ”programs for computers...as such” inte ska betraktas som uppfinningar. Men då syftar man på programvaran enbart. När programvaran medför en oväntad teknisk effekt är den däremot möjlig att patentera.

Parlamentet vill begränsa möjligheterna

När direktivförslaget behandlades i Europaparlamentet tillfogades ändringar som skulle göra det

svårare att patentera datorrelaterade uppfinningar. Politikerna var rädda för att monopolistiska jätteföretag med hjälp av patent skulle kunna blockera och konkurrera ut mindre, europeiska företag.

Ministerrådet vägrade emellertid att acceptera de flesta av parlamentets tillägg. Vid sitt sammanträde den 7 mars 2005 beslöt ministerrådet att skicka sin så kallade ”gemensamma position” till parlamentet för en andra läsning.

Ny omröstning i sommar

I sommar sker en ny omröstning i parlamentet – den s k andra läsningen. Då är procedurreglerna stränga och det krävs en absolut majoritet för att få igenom ändringar i den ”gemensamma ståndpunkten”.

Om direktivförslaget inte röstas igenom och om parlamentet och ministerrådet därefter inte kan enas, faller frågan och nuvarande ordning fortsätter att gälla.

Detta skulle innebära att det i domstolarna i medlemsländerna fortsatt skulle saknas en harmoniserad tolkning av datorrelaterade patent.

Tekniskt bidrag – en nyckelfråga

Den förre franske premiärministern Michel Rocard är föredragande i parlamentets justitieutskott och har där nyligen fört fram ett ändringsförslag. Nyckelfrågan är hur man definierar tekniskt bidrag, förklarar Rocard.

Problemet är, med andra ord, hur man definierar datorrelaterade uppfinningar. Hur ska man lyckas inkludera datorprogram som utgör tekniska uppfinningar, såsom exempelvis digitalisering av tal, kommunikationsprotokoll, behandling av radiosignaler, felkorrigering och datakompression?

Ja-sidan vill att man i direktivförslaget ska definiera

och inkludera patent på datorprogram som utgör tekniska uppfinningar som en underavdelning till datorrelaterade patent.

Nej-sidan är dock rädd för att gränserna för patenterbarheten blir alltför diffusa, så att alltför mycket godkänns.

Tekniska uppfinningar måste kunna skyddas
Ericssons patentchef Gustav Brismark hävdar i en intervju i en facktidning att man ska kunna patentera tekniska uppfinningar oavsett hur de är uppdelade i programvara och hårdvara. Det ska inte spela någon roll om lösningen består av mikroelektronik, mekanik eller en processor som exekverar kod. En ökande del av utvecklingen inom telekomområdet sker nämligen inom programvaruområdet. De funktioner i en GSM-basstation som för tio år sedan implementerades i en ASIC (Application Specific Integrated Circuit) implementeras idag i en programvara som körs på en DSP (Digital Signal Processor).

Vad anser den svenska regeringen?

Enligt näringsminister Thomas Östros ställer sig Sverige positivt till kommissionens direktivförslag.

Man anser att möjligheten att patentera datorrelaterade uppfinningar är viktig både för det svenska och det europeiska näringslivet och för såväl små som stora företag. Vidare anser man att skyddet för patent på datorrelaterade uppfinningar är en förutsättning för innovation och nyskapande, vilket är enormt viktigt i ett litet, konkurrensutsatt land. Det förbättrar dessutom företagets möjlighet till investeringar och ekonomiskt utbyte av verksamheten.

Direktivförslaget uppfattas som ett viktigt steg mot tydligare regler för patent på datorrelaterade uppfinningar. Detta leder till en enhetlighet i rättstillämpningen inom EU, något som alla företag tjänar på.

I ministerrådets gemensamma ståndpunkt föreslås att alla datorrelaterade uppfinningar måste medföra ett tekniskt bidrag för att kunna patenteras. Uppfinningen måste alltså medföra något nytt på teknikens område om man vill ha patent. Det tycker Sverige är bra.

Vad anser Ström & Gulliksson?

– Den praxis som har utvecklats vid det europeiska patentverket och i EU-länderna har mildrat konsekvenserna av de skillnader i skyddsförutsättningar som råder mellan USA och Europa. Det är tillfredsställande att den officiella svenska inställningen inte innebär någon ytterligare begränsning i skyddsmöjligheterna än vad som gäller enligt dagens praxis, säger Jonas Gulliksson, advokat och VD för Advokatbyrån Gulliksson.

– Det är också bra att Sverige inte är berett att

acceptera att ”framtagning, hantering, bearbetning, spridning eller offentliggörande av information” undantas från patentskydd. Men även om Sveriges inställning skulle segra i EU, kommer det fortfarande inte vara möjligt att få patentskydd för ett datorprogram ”i sig”, vilket i praktiken är möjligt i USA.

– Lagstiftarna ser troligtvis USA:s alltför liberala praxis kring patent på affärsmetoder som ett avskräckande exempel. Naturligtvis delar vi denna tveksamhet inför en alltför generös patentering av affärsmetoder och andra metoder som saknar tekniskt bidrag. Det vore dock önskvärt med ett skydd för datorprogram som i högre grad motsvarar det som finns i USA.

– Direktivförslaget som nu behandlas innebär inte några väsentligt utökade eller minskade möjligheter att patentera datorrelaterade uppfinningar. Att eftersträva en enhetlig och tydlig europeisk rättspraxis är dock mycket viktig för alla aktörer. I vilket fall som helst bör vi inte vara beredda att acceptera minskade möjligheter att patentera datorrelaterade uppfinningar jämfört med vad som idag är vägledande praxis, avslutar Jonas Gulliksson.

Hur länge gäller skyddet?

- **Patent**
Skyddar nyskapande tekniska lösningar och uppfinningar. Giltighet 20 år.
 - **Upphovsrätt (copyright)**
Skyddar litterära och konstnärliga verk, datorprogram, fotografier, musik, film, brukskonst m.m. Giltighet: 70 år efter upphovsmannens död.
 - **Mönster**
Giltighet: 25 år.
 - **Varumärken och logotyper**
Giltighet: tio år. Kan förnyas med tio år åt gången hur länge som helst.
 - **Databaser och kataloger**
Giltighet: 15 år.
 - **Kretskortsmönster**
Giltighet: tio år.
 - **Växtförädling**
Giltighet: 15 eller 18 år.
- OBS! Gäller svenska nationella förhållanden. Det finns dessutom marknads- och konkurrensrättsligt skydd.